

uvod

Djeca provode veliki dio svog vremena u školskim učionicama. Jednostavne promjene kao što su nova boja zidova, uvođenje više svjetla i bolji raspored mogu unaprijediti radne rezultate, povećati kreativnost i poboljšati sveukupno iskustvo boravka u školi.

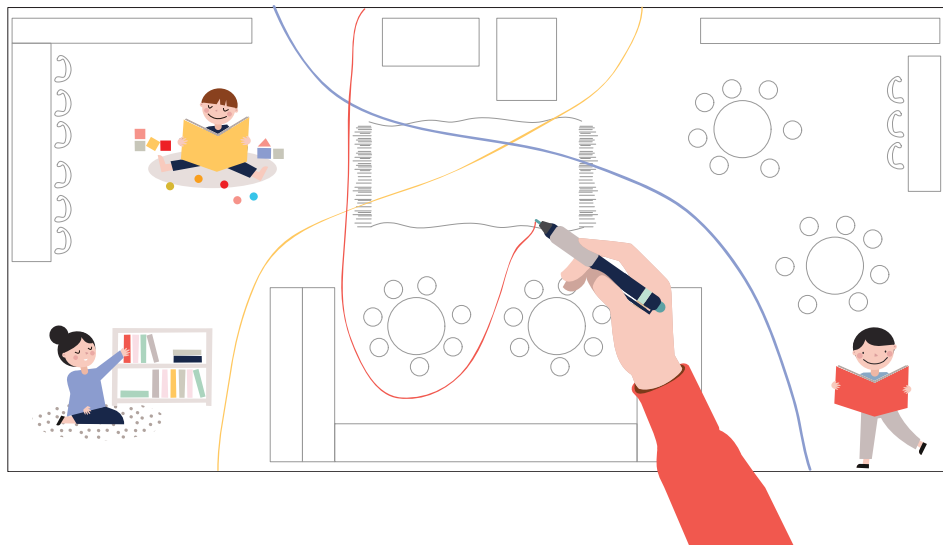
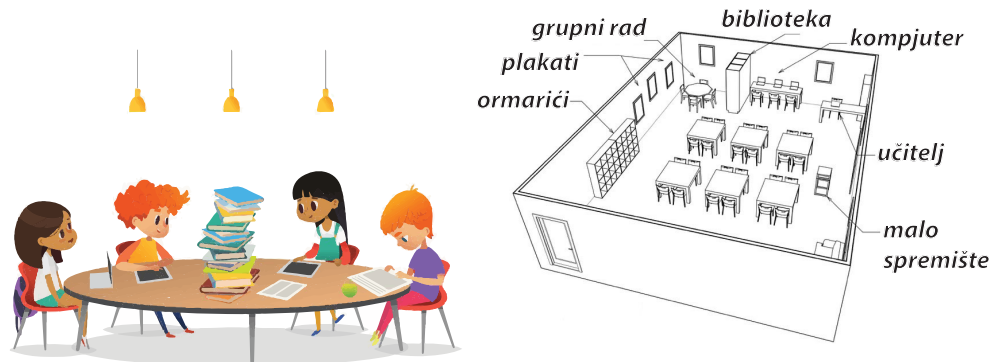
Nadamo se da ćete čitajući ovaj priručnik razmisliti o prostorima koje već poznajete, prepoznati neke nove mogućnosti korištenja prostora te na kraju poznato i novonaučeno kreativno iskoristiti i osmisliti sami svoj enterijer prilagođen vašim potrebama.

prostor

Prostor u kojem boravimo može biti samo naš (tvoja soba) ili zajednički (učionica, biblioteka, školska dvorana). Koliko mi dajemo oblik prostorima u našoj okolini utoliko i oni oblikuju nas. Djeluju na stanje svijesti i duha, na način na koji se krećemo od mjesta do mjesta i način na koji se družimo.

Različite prostorije u vašoj školi prilagođene su različitim namjenama. Od aktivnosti koje se u njima obavljaju ovisi i sama veličina i oblik tih prostorija, visina plafona i način na koji su uređene. Dio prostora je zauzet a dijelom se krećemo, neke prostorije su više osvijetljene a neke manje, neke grupe prostorija su važnije dok druge služe samo za pristup, u nekim se okuplja veći broj ljudi, dok neke koristi samo jedna osoba.

U svakom prostoru bitno je definisati zone u zavisnosti od aktivnosti kojom se tu bavite (čitanje, učenje, druženje). Neki od ovih prostora zahtijevaju mir, tišinu i privatnost dok neki drugi trebaju otvoren prostor u kojem se može slobodno kretati. Ove podjele se mogu postići samim rasporedom namještaja, pokretnim ili nepokretnim pregradama ali i korištenjem različitih boja.

zelena

Harmonija, balans

Saradnja, zajednički prostori

narandžasta

Sreća, toplina

Socijalizacija, zajednički prostori

plava

Smirenost, mislilačka

Fokusirano učenje, čitanje

Radost, optimizam

Praktični zadaci, radionice

žuta

Energija, strast

Interaktivno sudjelovanje

crvena

Spiritualnost

Razmišljanje, rad

jubičasta

pod

Prvi vizualni dojam neke prostorije veoma često ostavljaju upravo podovi te je neophodno voditi brigu o izgledu kako ne bi odbili korisnika. Funkcionalnost podova ovisi od namjene prostorije: kuhinjski podovi u kućama i kupatilima ne moraju zadovoljavati iste uslove kao npr. podovi industrijskih postrojenja, fiskulturnih sala i sl. Škole, vrtići, fakulteti i druge obrazovne ustanove karakteriše veliki broj korisnika i učestalo kretanje unutar samog objekta. Otpornost na habanje, lakoća čišćenja i održavanja, protukliznost i dugotrajnost su presudni funkcionalni faktori pri odabiru podne obloge za javne prostore.

kolorit

Odabirom boje podne obloge prostoru dajemo specifičan karakter i atmosferu.

tapacirung

Jedan od načina utopljanja prostorije je tapaciranje podne obloge.

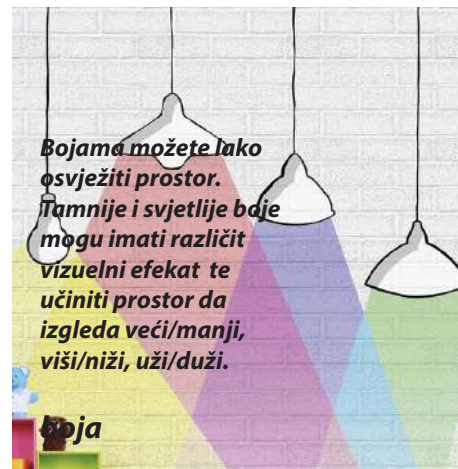
signalizacija

Kombinacijom materijala i boje moguće je naglasiti hodne linije i usmjeravati korisnika.

zid

Zidovi su, poslije podova i plafona, najveće površine u nekom prostoru. Tretiranje zidova u enterijeru je također osjetljiv zadatak prvenstveno zbog činjenice da je naš pogled većinu vremena usmjeren ka njima. Odabir završne obloge, boje i dekoracija uveliko ovisi od vrste prostorije: zidovi ambulanti su bijeli i čisti dok su zidovi u vrtićima obojeni šarenim bojama i iscrtani kako bi podsticali na maštanje i ostavili utisak lijepog. Pored završne obloge, kreativno korištenje zidnih ploha uveliko

mogu oplemeniti prostor i učiniti ga dosta ugodnijim za boravak: izložbeni prostor, podloga za razne vrste polica, podloga za piši-briši table, pomični zidovi za transformabilan prostor ...

plafon

Tretiranje plafona uveliko može da naglasi atmosferu koju ste pokušali dobiti ostatkom enterijera. Svjetlije nijanse prividno povećavaju prostori, tamnije unose specifičan duh a ipak niske prostore čine još nižima. Plafon jednostavno predstavlja peti zid i trebamo ga i tretirati tako. Aktiviranje prostora iznad glava kroz male instalacije poput papirnih ptičica, knjiga ili romana koji vise je samo jedan od atraktivnih načina. Također, kombinacija kreativno osmišljene rasvjete i vješto tretiranog plafona zaokružuju priču dobrog enterijerskog rješenja.

boje

Svijetle boje "povećavaju" prostor a tamnije mu daju specifičan duh i stvaraju karakterističnu atmosferu prostora.

viseći elemnti

Spuštanje raznih elemenata sa plafona, objekata od papira, metala ili žice, daje i plafonu ulogu inspirirajućeg elementa koji pospješuje razdraganu i veselu atmosferu prostora.

visilice

Spuštanje rasvjetnih tijela sa plafona u raznim mogućnostima i oblicima savršeno ide u kombinaciji sa aktiviranjem plafona: ima i funkcionalnu i estetsku ulogu.

standardna rasvjeta

Pored svih ovih dekorativnih elemenata, neophodna su i standardna plafonska rasvjetna tijela koja obezbjeđuju dovoljnu količinu svjetlosti u školskim prostorijama.

osvjetljenje

Dobro osmišljena rasvjeta dat će enterijeru dodatnu dimenziju i posebnu atmosferu. Najčešće se o rasvjeti razmišlja kao i zadnjem koraku ali najbolje je planirati prije početka ikakvih radova jer dobro pozicionirana i unaprijed osmišljena rasvjeta čini prostor prostranijim, čistim, ugodnijim za boravak. Bitno je obratiti pažnju da tonaliteta svjetla bude usklađen sa izvornom svjetlosti te da se ne koriste 100% bijela led rasvjeta kako bi osvjetljenje izgledalo što prirodnije i ugodnije za oko.

Odabir rasvjetnih tijela ovisi, kao i u svakoj stavci do sada, najviše o namjeni prostorije. Javni prohodni prostori se osvijetljavaju dosta jačom rasvjetom u odnosu na male privatne kutke u kojima je često dovoljna neka ambijentalna blaža rasvjeta.

reciklaža

U vrijeme kada je okoliš sve više ugrožen neodgovornim ponašanjem velikog broja ljudi posebno je važno razmišljati o načinima kako ublažiti štetu koju nanosimo prirodi oko sebe te na taj način ugrožavamo i sebe.

Recikliranje je od velike je važnosti za očuvanje planete. Recikliranjem se osigurava smanjenje deponijskog prostora, štednja skupe energije, smanjenje onečišćenosti energije, vode i tla te očuvanje prirode.

Recikliranje predstavlja odvajanje materijala iz otpada nakon čega se ponovno koristi, tj. sakupljanje, izdvajanje a zatim preradu te izradu novih proizvoda od odbačenih materijala i predmeta. Stare školske klupe, stolice ili table je moguće ponovo koristiti uz malo mašte i kreativnosti. Šmirglanjem te bojenjem odbačenih daski sa pločastih elemenata moguće je stvoriti nove elemente u prostoru koji će pored funkcionalne imati i estetsku ulogu.

materijali

OSB ploče

OSB ploče se proizvode presovanjem i ljepljenjem slojeva dugog i tankog iverja. Ljepe se smolama i ljepilima u više slojeva. Uzavisnosti od broja slojeva mogu biti različitih debljina, od 6 do 25 mm. Krajnji produkt je jeftina a ujedno i vrlo kruta i čvrsta ploča koja se može koristiti kao odlična zamjena za ploče od iverice. Ove ploče možete koristiti za izradu namještaja (stolica, stolova, polica) ali i za pravljenje pregrada kao i za aktivaciju nekih zidnih ploha.

iverica

Oplemenjena iverica je vrsta pločastog materijala koji se izrađuje od jako usitnjenih komada ivera koji se presuju i spajaju sintetičkim spojevima u više slojeva, na ovakvu ploču se na obje strane ljepe dekor papiri koji čine i završnu obradu po kojoj ovaj materijal možete prepoznati i u svom okruženju. Većina postojećeg namještaja u vašim učionicama je napravljen od ovog materijala. Razmislite da li biste rastavljanjem starog namještaja mogli sami napraviti neke interesantnije i korisnije elemente.

karton

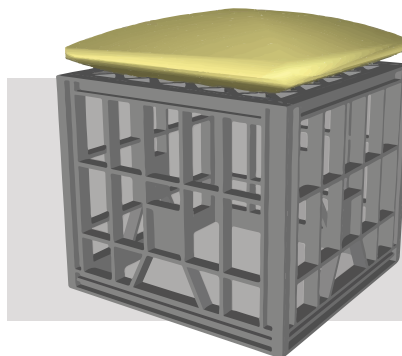
U toku svog školovanja sigurno ste imali priliku raditi sa kartonom. Ovaj materijal se koristi za ambalažu, lako ga možete naći u svom okruženju a pogodan je za reciklažu. Karton se najčešće radi u tri sloja od kojih su prvi i zadnji završni dok se u sredini nalazi jedan vijugavi koji mu dozvoljava da uz malu težinu ima veliku čvrstoću. Ljepljenjem kartona u više redova možete dobiti jako čvrste plohe koje možete koristiti čak i za izradu stolova. Karton je također i dobar pomoćni materijal koji možete iskoristiti za oblaganje nekih drugih elemenata.

kartonske cijevi

Kartonske cijevi izrađene su od više slojeva ljepljenog, spiralno motanog papira. Zbog izuzetne krutosti i čvrstoće koriste se i u građevinarstvu. Proizvode se u promjera od 70 do 600mm, dužine do 3m. Kraće komade ili otpatke je moguće naći. Koristiti ih možete za pregrade ili police

sjedenje

- plastične / drvene gajbe•
- jastuk ili pleteni kanap•

Namještaj za sjedenje mora biti prilagođen različitim uzrastima djece i aktivnostima za koje je namjenjen. Radne stolice na kojima provodite puno vremena u istom položaju imaju tačno određene dimenzije i oblikovanje koje je bitno da se bi se smanjile loše posljedice za zdravlje kičme. Sa ostalim sjedenjem na kojima boravite kraće možete više eksperimentirati... U jednom kutu možete imati nisko sjedenje, opuštajuće, u drugom viseća sjedala...

gajbe

Ovaj vid sjedenja je dimenzijama i konstrukcijom prilagođen mlađoj djeci. Bitno je površinu za sjedenje učiniti što udobnijom korištenjem jastučića za sjedenje ili pravljenjem tapaciranog dijela. Bočne strane se također mogu obložiti da bi bile dopadljivije. Redanjem više gajbi, jednu do druge, može se napraviti i sjedenje u vidu sećije.

beanbags

Beanbags su savršeni za udobno i opušteno sjedenje, a pritom su veoma jednostavni za izradu. U principu sastoje se iz dva djela: platnene vreće, koju možete uz pomoć nekog starijeg ili sami sašiti od kupljenih ili recikliranih komada nešto čvršćeg materijala, i punjenja od stiropora koji možete pronaći većim centrima za prodaju građevinskog materijala.

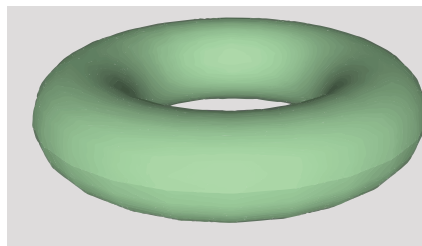
- tkanina•
- šivenje•
- stiropor kuglice•

gume

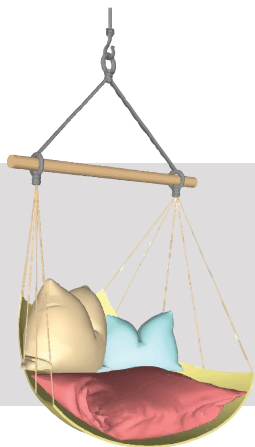
Automobilsku gumu možete koristiti čitavu ili samo njen unutrašnji dio. Možete ih uvezati i dvije da dobijete veću visinu za sjedenje ili stolić. Gumu možete obložiti raznim recikliranim materijalima. Skupa proberite materijale koje vam se sviđaju ili ih po želji obojite. Materijale možete spojiti šivenjem u veće komade ali i pomoću čvorova u vidu trakica. Dio za sjedenje možete učiniti mekšim dodavanjem sloja spužve koja se koristi za tapaciranje namještaja ili pletenjem nešto debljih traka prethodno ispunjenih mekim punjenjem.

- tkanina•
- šivenje•
- unutrašnja guma•

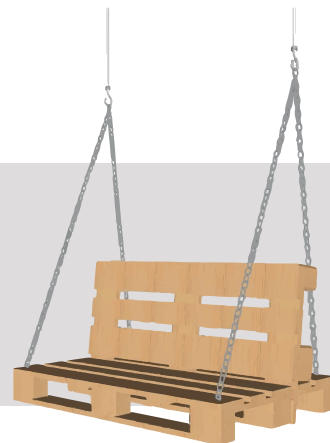

- kuka za plafon•
- sajla ili lanac•

- tkanina
- užad

- drvene palete•
- ekseri•
- bušilica i kukice•

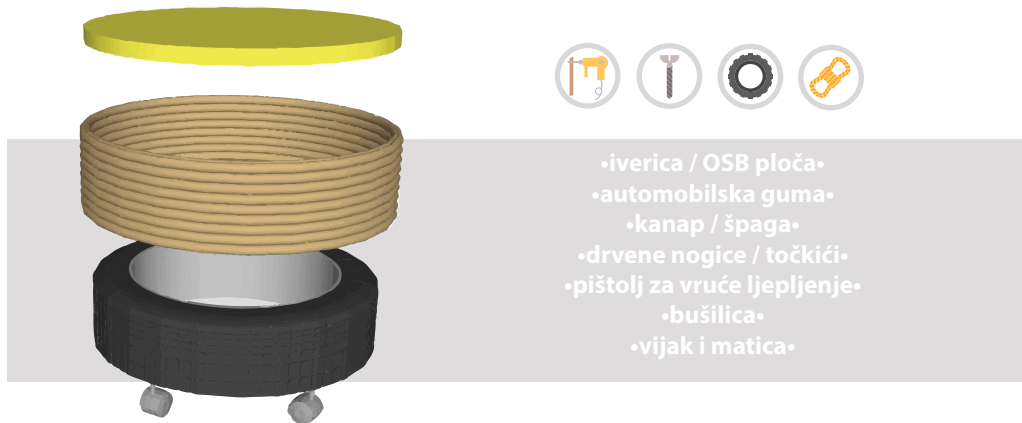
viseće sjedenje

Viseće ležaljke ili klupe mogu biti jako interesantan i zabavan element u vašem prostoru. Kače se za plafon a dobro bi bilo napraviti ih tako da se po potrebi mogu i skinuti i odložiti. Možete ih kupiti ili praviti od platnenog sjedišta i viseće konstrukcije ili sa drvenim sjedećim dijelom napravljenim od daski ili recikliranih paleta.

stolovi

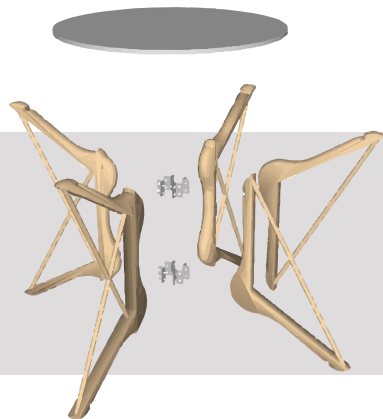
Stolove je potrebno birati po funkciji koju treba da obavljaju, tj. njihove dimenzije zavise od njihove namjene. Prema tome niski stolići se koriste u prostorima za odmor i druženje, dok se veći stolovi koriste za rad. Predloženi stolići od recikliranih materijala imaju tu mogućnost prilagođavanja dimenzija. Razmislite i o dodatnim funkcijama koje bi bile korisne i potrebne te vam to može olakšati izbor-npr. stolovi od gajbi mogu imati dodatni prostor za odlaganje. Svaki element, čak i jednostavan, se može učiniti zanimljivim korištenjem boja, šara i ukrasa.

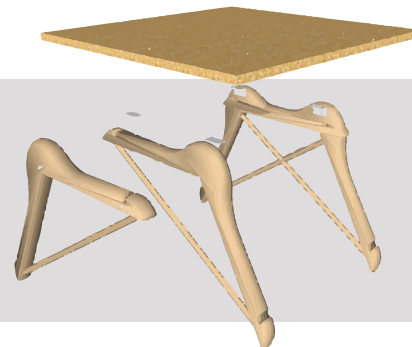
gume

Od gume pored elemenata za sjedenje koje smo već spomenuli možete jednostavno sastaviti i niske stoliće. Za gornju plohu stola možete koristiti OSB ploče ili iverice šarafima pričvršćene za gumu, nogice možete napraviti kao drvene ili kotačiće a bočnu stranu ukrasite po želji na primjer ljepljenjem kanapa spiralno ili nekim upletenim dezenima.

- iverica / OSB ploča•
- vješalice•
- metalni ugaonici•
- bušilica•
- vijak i matica•

vješalice

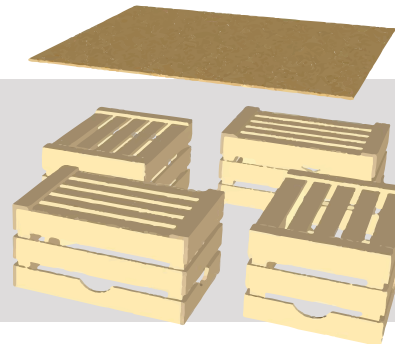

Drvene vješalice se mogu iskoristiti za mnoštvo različitih elemenata u enterijeru. Također mogu poslužiti i kao nogice za niske stoliće. Potrebno je da pronađete pločasti element koji biste mogli obraditi i iskoristiti za gornju plohu stola i da odaberete neki od ponuđenih načina konstrukcije nogica. Sklapanje i same veze su dosta jednostavne.

- iverica / OSB ploča•
- drvene gajbe•
- bušilica•
- šarafi•

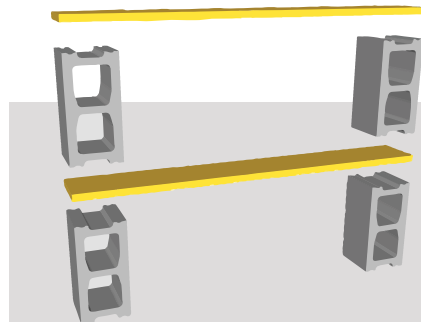
gajbe

Drvene ili plastične gajbe su zbog svoje čvrstoće pogodne za iskoristiti i za neke druge namjene osim one za koju su izvorno napravljene. Jedna gajba sa jednostavnim pločastim elementom pričvršćenim za gornju plohu može postati zgodan stolić. Prostor unutar gajbe možete iskoristiti za odlaganje čime ćete postići i dodatnu stabilnost ovog stolića. Spajanjem više drvenih gajbi možete dobiti nešto veći sto koji uz to sa strane ima i prostor za odlaganje knjiga ili bojica.

odlaganje

- betonske ili opečne cigle•
- drvene letve•
- akrilna boja•

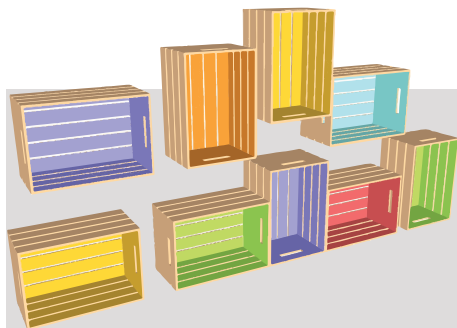
Police su neizostavan element u mnogim prostorijama, pa tako i u vašem sobičku. Svojom postavkom mogu biti neprimjetne, ali također mogu biti važan i naglašen element prostora. Pored osnovne funkcije polica - pohrane stvari, mogu biti dodatni dekorativni element prostora i pridonijeti stilu. Možemo ih podijeliti na slobodnostojeće, koje mogu biti postavljene bilo gdje u prostoru, viseće koje se kače na plafon i na police koje se kače ne neku zidnu konstrukciju. Postavljenjem neke od predloženih zidnih konstrukcija šire se mogućnosti korištenja elementa, poput postavljanja različitih dimenzija polica ili samih kukica za kačenje odjeće isl.

cigle

Kao prvi primjer jednostavne izrade polica prikazana je polica sastavljena uz pomoć betonskih blokova. Ovakve blokove možete lako pronaći, a za daske mogu biti iskorišteni reciklirani elementi poput dijelova starih klupa ili stolova. Ovakav vid polica klasičnog izgleda uvijek je potreban u prostorima zbog svoje čvrstoće te mogućnosti pohranjivanja težih stvari (naprimjer knjiga).

- drvene gajbe•
- akrilna boja•

gajbe

Vjerovatno najjednostavnije rješenje za prostorije gdje je potreban prostor za odlaganje stvari je iskorištavanje starih drvenih gajbi. Jednostavnim radnjama poput šmirglanja i farbanja unutrašnjosti gajbi u različite boje može se postići zanimljiv efekat. Sam oblik polica može da varira, mogu biti postavljene u razne formacije, te se i na taj način može iskazati vaša kreativnost.

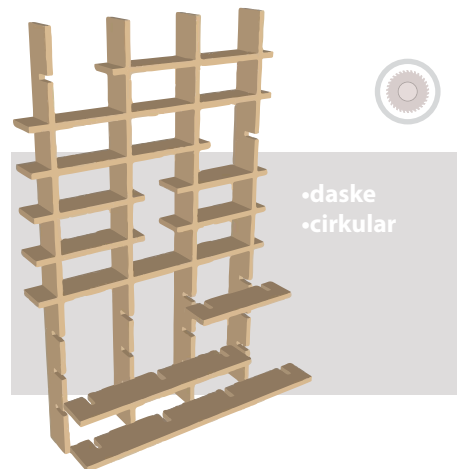

- kuka na plafonu
- cijev
- sajla
- vješalice
- bušilica

vješalice

Veoma dinamičan i zanimljiv izgled u svakom prostoru, pa i u vašem sobičku, daju police napravljene od vješalica. Jednostavna izrada te velika dostupnost jeftinog materijala čini ove police pristupačnim. Pored samih vješalica potrebne su i kukice za plafon te vezni materijal između samih vješalica.

- daske
- cirkular

daske na utor

Idući primjer je nešto jednostavnija polica za odlaganje. Polica je klasičnog izgleda i vrlo jednostavnog načina sklapanja - na utor. Kao što je prikazano na primjeru iznad, sa ovakvim komadom namještaja otvaraju se mnoge mogućnosti postavljanja daski. Za pravljenje ovakvih polica potrebno je precizno urezivanje usijeka, te pomoć od stolara.

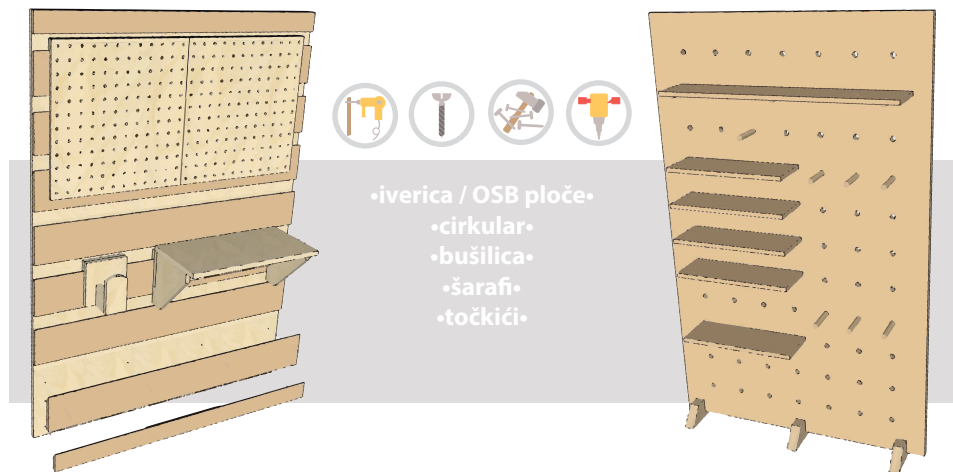
mobilne police

Uvijek nam se može desiti da poželimo da promijenio izgled prostorije u kojoj boravimo. Da bi to mogli postići potrebno je imati namještaj koji nije fiksno vezan za neku od ogradnih ploha. Jedan od elemenata namještaja koji bi dozvolio takvo nešto su pomične police koje se nalaze na točkićima. Polica sastavljena samo od daske postavljenih u različitim pravcima daje dinamičan izgled prostoru.

zidne fleksibilne

Jedan od zanimljivih primjera aktivacije zidne površine uz maksimalno iskorištavanje iste je postavljanje zidne konstrukcije sa prostorom za kačenje zatvorenih polica, daski, vješalica itd.

Fiksni dio možete oblikovati na više načina. Na prvom primjeru je predstavljeno postavljanje drvenih horizontalnih daski preko konstrukcije ili direktno na zidnu plohu, a drugi predstavlja izbušenu drvenu plohu perforiranu na jednakim udaljenostima. Na prvom primjeru postavljanje pokretnih elemenata na fiksni dio može se vršiti na više načina (pomoću posebnih zasjeka elemenata pod uglom, kukicama itd), dok je drugi primjer specifičan s obzirom na to da se koriste posebni drveni umetci.

pregrade

Pregrade čine jako bitan faktor prostora jer omogućavaju razdvajanje različitih namjena unutar jedne prostorije, kao i ukrasni element. Pregrade daju osjećaj privatnosti, te čine vizuelnu i zvučnu barijeru između različitih dijelova prostorije.

Razlikujemo pune i transparente, kao i fiksne i pokretne. Pune pregrade se koriste u većim prostorima gdje je potrebna stalna podjela funkcija u prostoru. Transparentne pregrade se koriste u manjim prostorijama gdje ne zaglušuju prostor i propuštaju prirodnu svjetlost.

Konstrukcija fiksnih pregrada se može pričvrstiti za pod, plafon, susjedni zid. Dok se fleksibilne mogu sastavljati u željeni položaj pomoću konstrukcije ili biti potpuno samostojeće.

Pored funkcije imaju i estetsku ulogu u prostoru.

•vodilica ili karniša•
•zavjesa ili šivena tkanina•

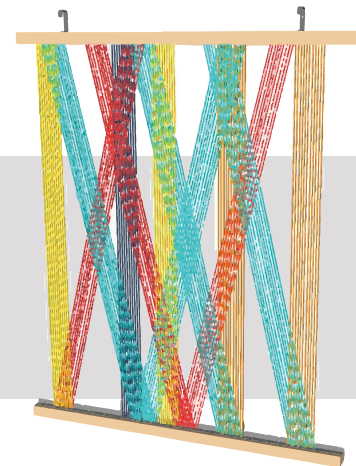
zastori

Jedna od najjednostavnijih pregrada za postavljanje u prostoru je klasična zavjesa ili zastor. Konstrukcija je fiksirana za zid, a sami zastor je fleksibilan, tj može predstavljati punu i praznu plohu. Jednostavno se postavlja te može biti sastavljena iz više komada platna. Platna mogu biti kupovna ali mogu biti i reciklirana (stari šalovi, stare postaljane i sl).

•drvene letve•
•konac / špaga / kanap•

konac / špaga / kanap

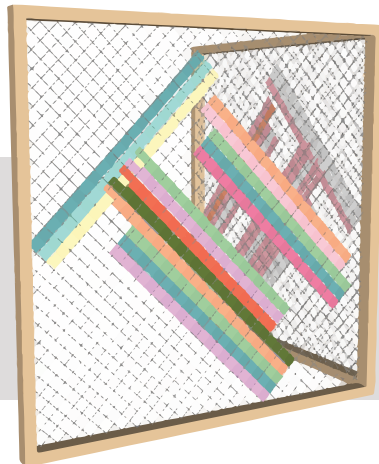
Još jedna veoma jednostavna instalacija u vidu pregrade je pregrada prostora pomoću špaga ili konaca. Za ovakvu pregradu potrebno je samo malo mašte i kreativnosti i prostorija u kojoj boravite će biti veselija i zanimljivija. Za izradu ovakve pregrade potrebne su dvije drvene letvice, kukice za kačenje i konac, vuna, špaga ili neki sličan materijal, po mogućnosti u različitim bojama.

ispletena mreža

Također bitan element u transformabilnim prostorima su i samostojeće, pomične pregrade, jer funkcije prostorija mogu da se razlikuju s vremena na vrijeme. Nekada nam je u prostoru bitna intima, a nekada upravo obrnuto. Jedan od jednostavnih primjera je pomični zid sastavljen samo od drvenog rama, obične žičane mreže i šarenih ili jednobojskih platana i trakica koje se uvijaju kroz konstrukciju žice.

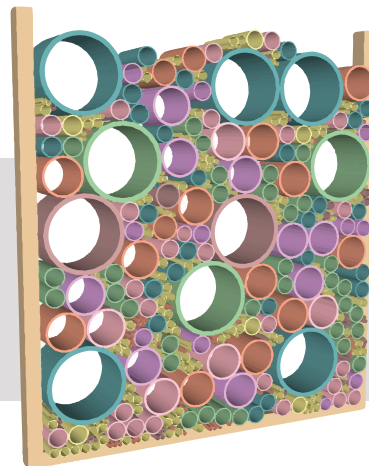
- drvene letve•
- bušilica•
- vijak i matica•
- šarena tkanina•

cijevaste pregrade

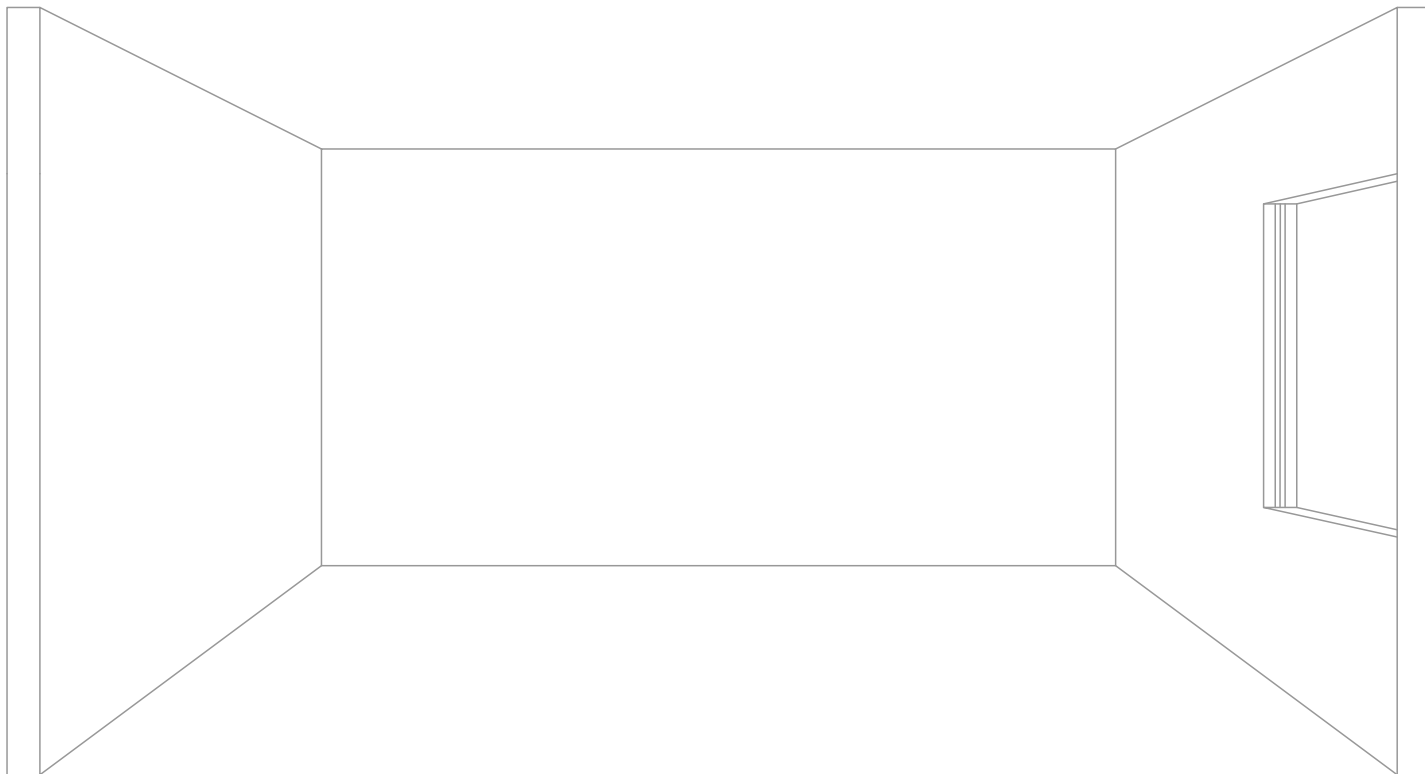
Jedna veoma zanimljiva instalacija koja može služiti kao pregrada u prostoru je i zid od recikliranih kartonskih cijevi. Ovakve cijevi možete naći kao ostatke građevinskog materijala, u tekstilnoj industriji kao konstrukcije za čuvanje platna, te dolaze u raznim veličinama / promjerima. Ove pregrade se mogu postavljati kao fiksne ili pokretne.

- karton•
- kartonske cijevi•

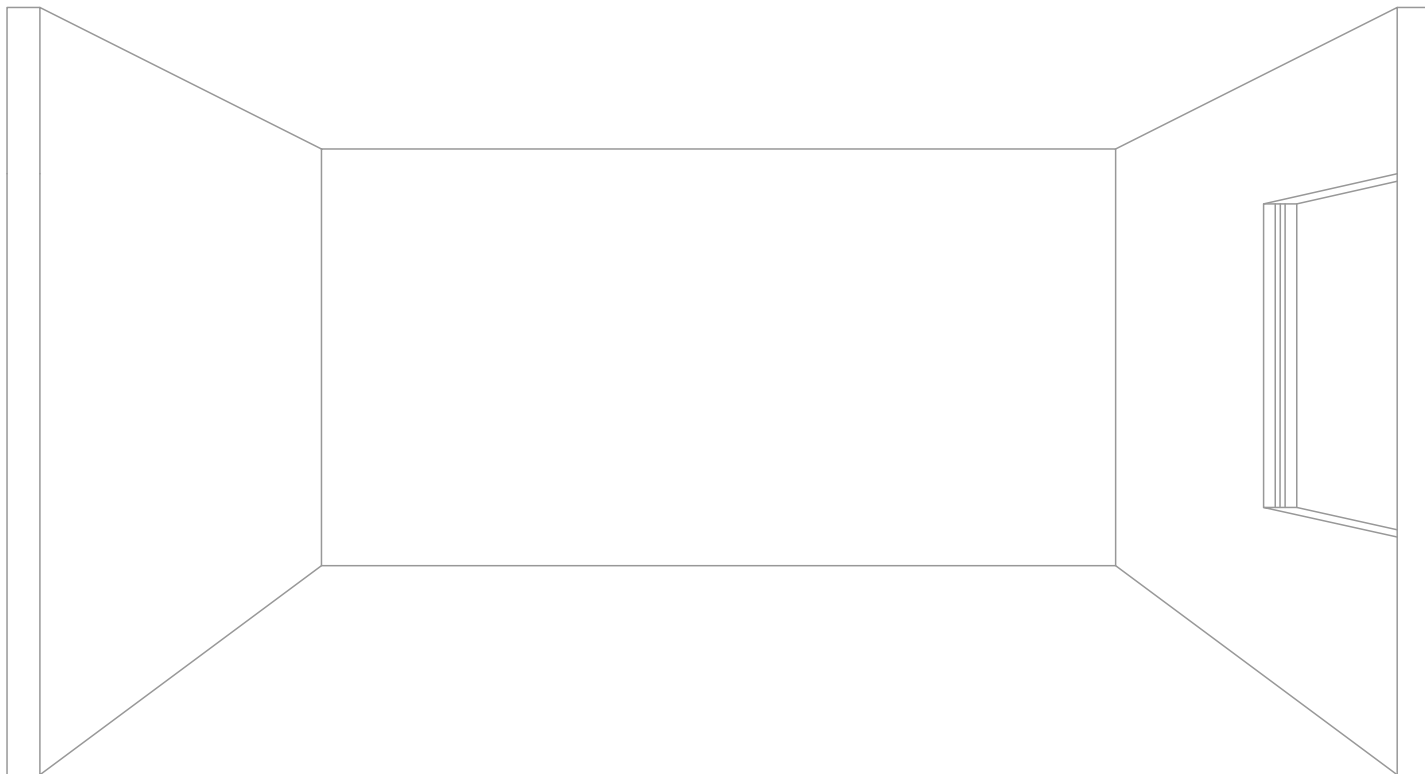

nacrtaj svoj savršeni sobičak

Razmisli kakvo je uređenje potrebno vašem sobičku.
Koje bi boje odabrao/la. Kakav bi volio/ljela namještaj da bude.
Pokušaj to predstaviti na ovom prostornom prikazu prazne prostorije.

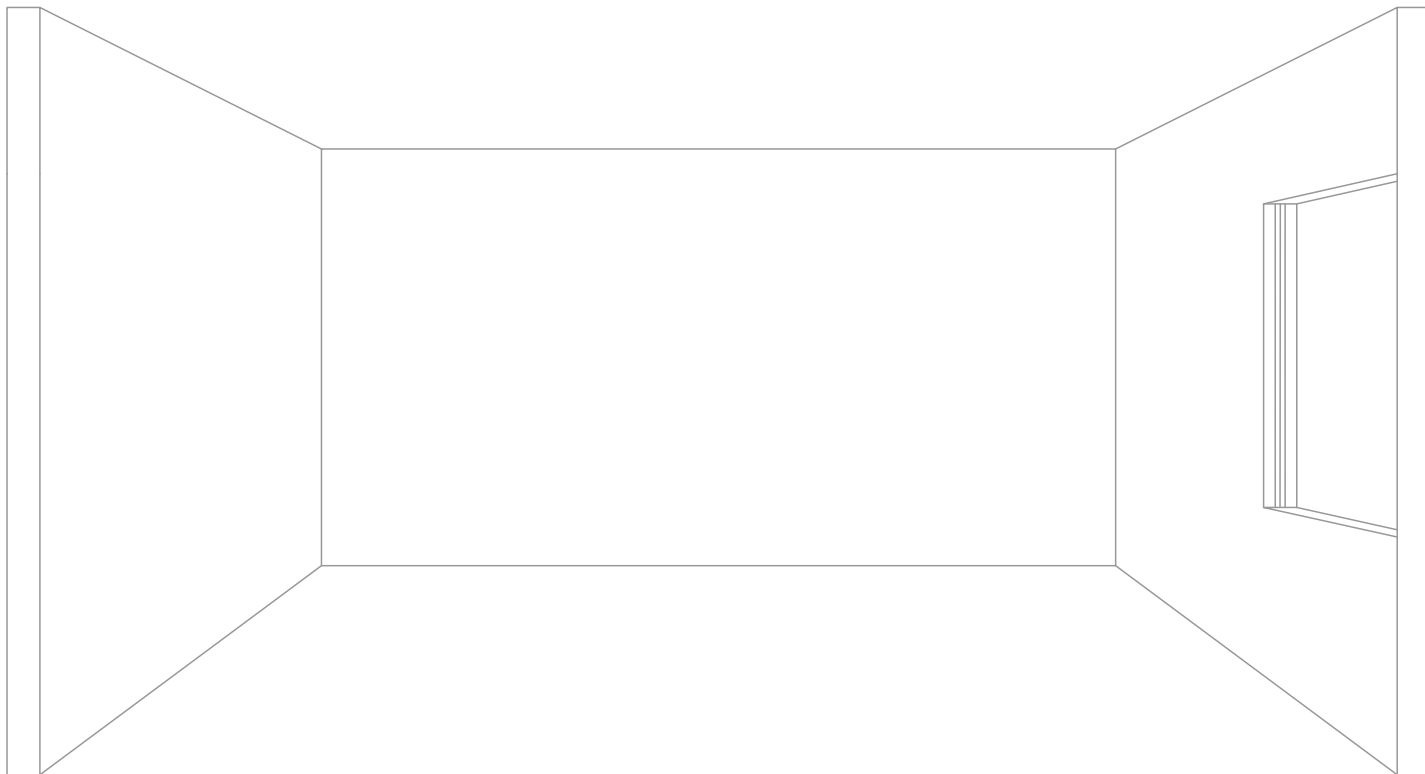
nacrtaj svoj savršeni *sobičak*

Razmisli kakvo je uređenje potrebno vašem sobičku.
Koje bi boje odabrao/la. Kakav bi volio/ljela namještaj da bude.
Pokušaj to predstaviti na ovom prostornom prikazu prazne prostorije.

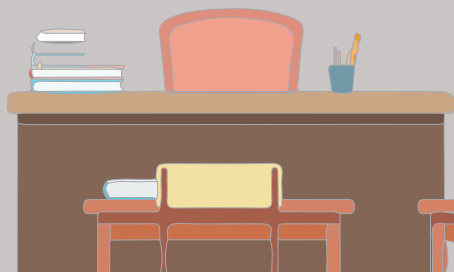
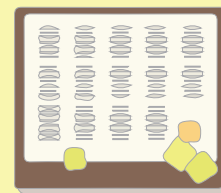
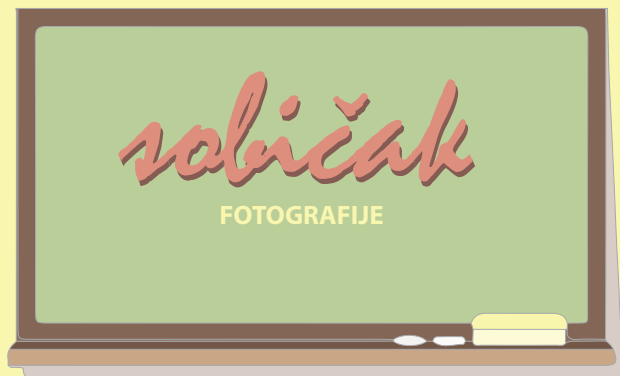
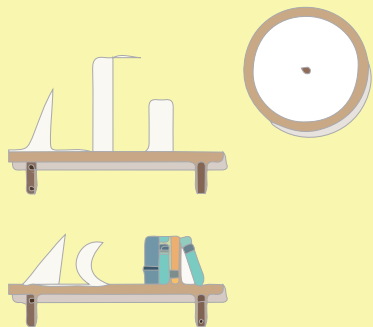

nacrtaj svoj savršeni sobičak

Razmisli kakvo je uređenje potrebno vašem sobičku.
Koje bi boje odabrao/la. Kakav bi volio/ljela namještaj da bude.
Pokušaj to predstaviti na ovom prostornom prikazu prazne prostorije.

A

B

B

A

prije

B

proces

C

poslije

B

B

A

B

A

prije

B

proces

C

poslije

B

A

C

"I srednja škola" Cazin

A

C

A

A

prije

B

proces

C

poslije

C

C

B

B

A

B

A

prije

B

proces

C

poslije

C

B

C

A prije **B** proces **C** poslije

A

C

OŠ „Fahrudin Fahro Baščelija“ Goražde

B

A

B

A

prije

B

proces

C

poslije

A

B

B

C

A

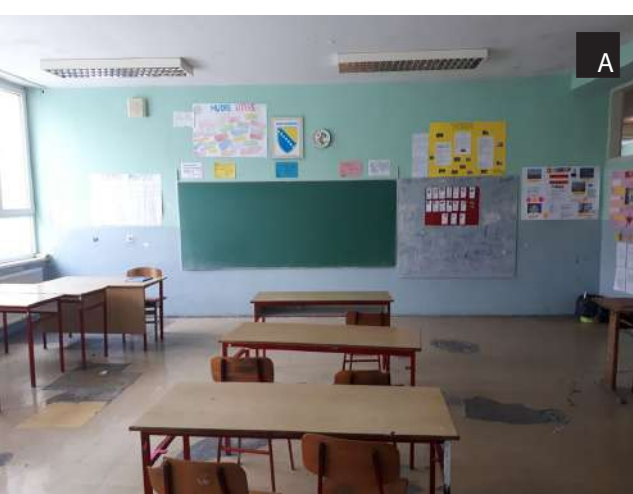
prije

B

proces

C

poslije

OŠ "Druga osnovna škola" Bosanska Krupa

A

B

A

prije

B

proces

C

poslije

C

A

C

A

B

A

prije

B

proces

C

poslije

A prije B proces C poslije

sadržaj

Uvod	1
prostor	2
pod	4
zid	5
plafon	6
osvjetljenje	7
reciklaža, materijali	8

Primjeri namještaja

sjedenje	9
stolovi	12
odlaganje	15
pregrade	20

nacrtaj sam svoj "Sobičak" 23

SOBIČAK

VIŠENAMJENSKI
PROSTOR ZA UČENIKE

